

Noach | Regen en kou, toch inspiratie

De dagen worden korter en donkerder. Het is de maand waarin geen enkele bijzondere Joodse dag voorkomt. Zolang er feest werd gevierd, is het niet moeilijk om blij en vrolijk te zijn. Waar vind je kracht om de spiritualiteit er toch in te houden? Het verhaal van Noach en de zondvloed geeft een verrassend diep inzicht.

Mar Cheshwan

Deze week zijn wij met een nieuwe, speciale Joodse maand begonnen die Mar Cheshwan heet. Wat is hier zo speciaal aan? Het bijzondere van Mar Cheshwan is dat er geen enkele speciale dag in voorkomt. Dit is de enige maand in het hele Joodse jaar zonder bijzondere dag. Kijk maar:

Tishri (september-oktober)

- Rosh Hashana – Joods Nieuwjaar
- Yom Kippoer – Grote Verzoendag
- Soekot – Loofhuttenfeest
- Simchat Torah – Vreugde der Wet

Mar Cheshwan (oktober-november)

- Niets

Kislew (november-december)

- Begin van Chanoeka

Tewet (december-januari)

- Laatste dagen van Chanoeka

Shewat (januari-februari)

- Toe Bishwat – Nieuwjaar der bomen

Adar (februari-maart)

- Poerim – Lotenfeest

Niessan (maart-april)

- Pesach – Pasen

Ijar (april-mei)

- Omer tellen
- Tweede Pesach

Siewan (mei-juni)

- Shawoe-ot – Wekenfeest

Tamoez (juni-juli)

– Vastendag die bij de komst van Mashiach veranderd zal worden in een feestdag

Aw (juli-augustus)

– Vastendag die bij de komst van Mashiach veranderd zal worden in een feestdag

– Toe Beaw – 15 Aw

Eloel (augustus-september)

– Maand van Barmhartigheid

Zondvloed

In de maand Mar Cheshwan zijn geen feestdagen. Wel is dit de maand waarin de zondvloed begon en eindigde. Op 17 Mar Cheshwan begon de ellende, vertelt de Torah ons in [Bereshiet 7 – 11](#). Het regende 40 dagen en nachten. De regen stopte op 27 Kislew. Hierna bleven de overstromingen nog 150 dagen duren:

וַיָּשׁוּבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הָלוֹךְ וְשׁוֹב וַיִּחְסְרוּ הַמַּיִם מִקִּצָּה הַמַּשָּׁיִם וּמֵאֵת יוֹם

*‘En de wateren gingen heen en weer, ze werden minder aan het **einde** van 150 dagen.’*

Bereshiet 8-3

Het woord קץ (kets) betekent einde en heeft een getallenwaarde van 190. Dit zijn de 40 dagen en nachten dat het geregend heeft plus de 150 dagen waarin het water nog woest over de aarde stroomde.

Vanaf 1 Siewan begint het water te verminderen; een kwart ama, elleboog, per dag. Twee maanden later worden de [toppen van de bergen zichtbaar](#). Het is nu 1 Aw.

Noach wacht nog 40 dagen, tot 10 Eloel en stuurt dan een raaf die zeven dagen om de ark cirkelt en terugkomt.

Op 17 Eloel stuurt Noach de eerste duif, die ook terugkomt.

Op 24 Eloel stuurt hij de tweede duif, die met een olijventak terugkomt.

Op 1 Tishrie stuurt Noach de derde duif die niet terugkeert. Er is dan geen water meer, maar wel modder.

Pas op 27 Mar Cheshwan is de aarde helemaal opgedroogd en komen Noach en zijn bemanning [uit de ark](#).

Er was een vól jaar nodig om de straf uit te zitten voor een generatie die alle morele waarden kwijt was.

Er was dus een vól jaar nodig, zegt de Frans Joodse geleerde Rashi, om de straf uit te zitten voor een generatie die alle morele waarden kwijt was. Veertig dagen en nachten regen; net als de veertig Seah (vloeibare maat) van een mikwe, een ritueel bad. De wereld had een grondige reiniging nodig.

Van 17 Marcheshwan tot 27 Marcheshwan is zelfs 365 dagen en dat is langer dan één joods jaar. Het is een joodse jaar plus 11 dagen.

Joods jaar: maan en zon

Het joodse jaar is voornamelijk, maar niet uitsluitend, op de maan gebaseerd. Als de maan twaalf keer een cyclus heeft gehad, is het joodse jaar om. De maan cirkelt om de aarde in ongeveer 29,5 dag. Twaalf keer 29,5 is 354, de lengte van het Joodse jaar.

Het zonnejaar daarentegen houdt geen rekening met de cycli van de maan. De omwenteling van de zon rond de aarde duurt 365 dagen, het zonnejaar. Na deze 365 dagen bevindt de zon zich precies weer op dezelfde plek als één jaar daarvoor. Van 17 Mar Cheshwan tot 27 Mar Cheshwan is een zonnejaar, 365 dagen en niet een twaalf manen jaar. Kennelijk moest de zondvloed 365 dagen duren, een heel zonnejaar.

Waarom? Wat is het verschil tussen een zonnejaar en een maanjaar?

De Gregoriaanse kalender zoals wij die in de westerse wereld gebruiken is een zonnekalender. Het jaar duurt 365 dagen, de tijd die nodig is voor de zon om een volle omwenteling te maken. De maanden daarin zijn een willekeurige twaalfde van een jaar en zijn niet gerelateerd aan de maan. De feestdagen vallen nooit op een bepaalde maanstand, maar wel elk jaar bij dezelfde zonnestand.

De Islamitische kalender daarentegen is een maankalender. Als de maan 12 keer een cyclus heeft gemaakt, dan zijn 354 dagen voorbij en dan is het jaar om. Elk jaar valt dit maanjaar 11 dagen tekort vergeleken met het zonnejaar. Op den duur verschuiven de data steeds terug ten opzichte van de positie van de zon in de hemel. Vandaar dat de Ramadan elk jaar 11 dagen eerder in de Gregoriaanse zonnekalender valt dan het jaar ervoor. Uiteindelijk verschuiven de Islamitische feestdagen van het ene seizoen naar het andere, dan wel in de winter en dan wel in de zomer. Het ligt allemaal aan dat 11 dagen verschil per jaar dat zich na een aantal jaren ophoopt naar meerdere maanden.

De Joodse kalender houdt zowel rekening met de maan als met de zon. De maanden volgen de cyclus van de maan. Om het tekort van 11 dagen ten aanzien van de cyclus van de zon te overbruggen, wordt er om de twee of drie jaar een schrikkelmaand toegevoegd. Zo hebben de Joodse feestdagen een vaste maand-stand en vallen ze ook nog altijd in hetzelfde seizoen.

Diepere kijk: licht reflecteren

De zon geeft één en al licht. Zij straalt niet alleen licht, ze is zelf het licht. Dat is spiritualiteit: licht hebben en licht delen.

De maan is een grote zwarte bal. Symbool van de fysieke wereld. Een groot zwart gat dat alles naar zich toe trekt en niets weerkaatst. De definitie van duisternis.

Toch, als de maan zich gunstig weet te positioneren dan kan het de zon reflecteren.

Zo ook met het lichamelijke en het spirituele in het leven. Het fysieke leven op zich is een grote reis naar jezelf, je behoeftes en begeertes. Je trekt alles naar jezelf toe. Anderzijds, als je weet hoe je het lichamelijke kunt gebruiken voor hogere doelen, voor een ander en om te delen, dan heb je je leven zo gepositioneerd dat jij het licht kan terugkaatsten.

Lukt het je om het fysieke te gebruiken voor iets anders dan jezelf, dan gaat de materie het spirituele reflecteren. Gebruik je de materie voor jezelf, dan is het een groot zwart gat. Besteed je het aan een ander, dan gaat het glimmen en schijnen zoals de maan het licht van de zon reflecteert. Het gebrek aan moraliteit dat de zondvloed veroorzaakte was een gebrek aan samenwerking van lichaam en geest.

Donder en bliksem

Los van elkaar doen de zon en de maan het ieder uitstekend. De zon op zich, spiritualiteit alleen, heeft nergens last van. Het licht is constant, bewust van de waarheid en kan heerlijk gedijen.

Het lichamelijke kan op zich ook heel tevreden zijn. Slapen, eten, werken, sporten en de volgende dag weer opnieuw. Zo lang je niet bewust bent van hogere waarden, kan de lichamelijke radslag eeuwig doordraaien. Je leeft op het niveau van een dier, maar zelf heb je nergens last van. Anderen waarschijnlijk wel.

Maar, als je het spirituele wilt integreren in het lichamelijke, dan begint het gedonder. Donder, bliksem, overstromingen en tsunami's. Hoe moet je hiermee omgaan? Als een dier leven, alleen fysiek bezig zijn, kan niet. Zuiver spiritueel leven, zoals engelen, gaat ook niet. Wanneer je het lichamelijke en het spirituele in je leven met elkaar laat integreren, komt er spanning en wrijving.

Als je op dieet wilt kun je niet helemaal stoppen met eten. Als je te veel werkt, kun je je baan niet helemaal gaan overslaan. Ergens zal je een balans moeten zoeken. Totdat je dit evenwicht vindt, zou het wel eens heel hard kunnen gaan waaien en stormen: het verschil in drukgebied tussen materieel en spiritueel veroorzaakt onbestendig weer.

Inspiratie creëren

Daarom houdt de Joodse kalender rekening zowel met de zon als met de maan, met het spirituele en het materiële. De maanden zijn volgens de cyclus van de maan. Omdat er een verschil van 11 dagen is met het zonnejaar is er af en toe een schrikkelmaand om de achterstand in te halen en het evenwicht te behouden. De zondvloed moest een vol jaar duren. De 12 manen moesten een beurt krijgen en tevens een vol zonnejaar. Dit heeft de balans herstelt tussen zon en maan, tussen materieel en spiritueel. De generaties vóór Noach waren het evenwicht namelijk kwijt.

Zo gaan wij van een maand vol feestdagen en spiritualiteit naar een lege maand. Zolang wij speciale dagen vieren, worden we geïnspireerd door verschillende thema's, door elkaars gezelschap, door gebeden en gezelligheid en saamhorigheid. Ineens worden we in het diepe gegooid, naar een maand zonder een enkel feest, maar wel vol met water.

Een maand gevuld met regen, kou en winter. De vloed kan ons overspoelen. De leegte kan ons doen schrikken. Maar, dat is alleen maar als je afhankelijk bent van de gebeurtenissen en de mensen om je heen. Wie ben jij dan? Dat is de vraag aan jou.

Wanneer ga jij je eigen inspiratie creëren?

Zolang er feest wordt gevierd, ben je blij en vrolijk. Zolang je geïnspireerd wordt, gaat het je goed. Wanneer ga jij je eigen inspiratie creëren? De dagen worden korter en donkerder. Je omgeving is er niet meer om jou te inspireren. Nu ben jij het, alleen. Nu zal je kracht uit jezelf moeten putten om de spiritualiteit in jouw lichamelijke leven te laten doordringen.

Schrik niet van de Tsunami's en overstromingen. Houd je hoofd boven water en laat zien dat jij ook een wereld voor jezelf kunt maken waarin het G-ddelijke en het spirituele een warm plekje verdienen, midden in de leegte, midden in je dagelijkse feestloze leven.

Feestloos, maar niet geesteloos!

Shabbat Shalom!

Bracha Heintz

*Gebaseerd op een les van Rav YY Jacobson.
Tekst: Bracha Heintz | Opmaak: Rianne Meijer*

Noteer in je agenda:

Donderdag 25 Oktober: Challa bake

Vrijdag 26 & zaterdag 27 Oktober: Internationale Shabbat Project

Chanoeka Utrecht 2018

Zondag 2 december 2018, 17:00 uur

Groot Chanoeka Feest in Utrecht

Met Burgemeester, Rabbijn en Marc de Hond

Kijk op chanoeka.info.